

AI : ผู้ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันในโลกการค้ายุคใหม่

โดย ฝ่ายวิจัยธุรกิจ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

ตลอดหลายปีที่ผ่านมา ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นโรคระบาด สงครามการค้า และความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ตลอดจนกฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศยุคใหม่ ทำให้การประเมินผลกระทบทำได้ยากและมีโอกาสผิดพลาดสูง จนอาจนำไปสู่การไม่สามารถดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ AI กลายเป็นเครื่องมือทรงพลังในปัจจุบันที่สามารถช่วยวิเคราะห์ข้อมูลและสนับสนุนการตัดสินใจในโลกการค้ายุคใหม่ บทความนี้จะจึงชวนมองว่า AI จะช่วยผู้ประกอบการปรับตัวท่ามกลางความไม่แน่นอน ตลอดจนรักษาความสามารถในการแข่งขันได้อย่างไร

- **ยกระดับ Market Intelligence** **สู่การมองเห็นอุปสงค์ล่วงหน้า** ที่ผ่านมามีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาโอกาสขยายตลาดใหม่ มักอาศัยข้อมูลยอดขายในอดีตหรือประสบการณ์ของผู้บริหารในการวางแผนการผลิตและการขยายตลาด แต่ปัจจุบันแพลตฟอร์ม AI สามารถประมวลผลข้อมูลจากพฤติกรรมผู้บริโภค คำค้นหบบนอินเทอร์เน็ต รีวิวสินค้า ข้อมูลคู่แข่ง และปัจจัยเศรษฐกิจสำคัญ เพื่อช่วยคาดการณ์แนวโน้มอุปสงค์ (Demand Forecasting) และตรวจจับสัญญาณการเปลี่ยนแปลงของตลาด (Demand Sensing) ได้รวดเร็วขึ้น ซึ่ง McKinsey ประเมินว่า การประยุกต์ใช้ AI ในการวางแผนอุปสงค์และห่วงโซ่อุปทานสามารถลดความคลาดเคลื่อนของการคาดการณ์ได้ 20-50% ลดปัญหาสินค้าขาดสต็อกได้สูงสุด 65% และลดต้นทุนการถือครองสินค้าคงคลังได้ราว 20-30% ตัวเลขเหล่านี้สะท้อนการที่ AI ทำให้ธุรกิจเข้าใจสัญญาณของตลาดได้เร็วขึ้น จึงมีส่วนช่วยลดต้นทุนจากการผลิตผิดจังหวะหรือเลือกตลาดผิดเป้าหมาย ซึ่งเป็นความเสี่ยงสำคัญของ SMEs ที่มีทรัพยากรจำกัด

- **ช่วยแก้ปัญหาความซับซ้อนของมาตรการทางการค้าระหว่างประเทศ** การค้าระหว่างประเทศในปัจจุบันไม่เพียงเผชิญมาตรการภาษีและการแข่งขันด้านราคาเท่านั้น แต่ยังต้องรับมือกับกฎระเบียบที่ซับซ้อนขึ้น ตั้งแต่มาตรการด้านคาร์บอน มาตรการด้าน ESG การตรวจสอบย้อนกลับ และเอกสารดิจิทัล ซึ่งล้วนเป็นภาระทางเอกสารและต้นทุนทางธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันหลายองค์กรเริ่มใช้ AI ร่วมกับเทคโนโลยี Natural Language Processing (ช่วยให้คอมพิวเตอร์อ่านและทำความเข้าใจข้อความในเอกสารได้เหมือนที่คนอ่าน) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความครบถ้วนของเอกสารการค้า รวมถึงวิเคราะห์ข้อกำหนดทางการค้าและประเมินความเสี่ยงก่อนการส่งออก ขณะที่องค์การศุลกากรโลก ระบุว่า หลายประเทศกำลังนำ AI และ Data Analytics มาใช้ในงานศุลกากรและการบริหารความเสี่ยง เพื่อเพิ่มความรวดเร็วและความแม่นยำในการตรวจปล่อยสินค้า สำหรับ SMEs การนำ AI มาใช้ไม่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายเพียงลดเวลาทำเอกสาร แต่ยังช่วยลดความซับซ้อนของการค้าระหว่างประเทศ ทำให้รับมือกับ Trade Compliance ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ภายใต้ข้อจำกัดสำคัญด้านบุคลากร

- **คาดการณ์ความเสี่ยงด้านโลจิสติกส์เชิงรุก** ท่ามกลางความไม่แน่นอนที่หลากหลาย อาทิ ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ สภาพอากาศ และความแออัดของท่าเรือ ที่ส่งผลกระทบต่อเส้นทางเดินเรือ โดยปัจจุบัน AI สามารถช่วยรับมือสถานการณ์เหล่านี้ได้ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียลไทม์ เพื่อส่งสัญญาณความเสี่ยง

ล่วงหน้า ประเมินผลกระทบ และเสนอเส้นทางหรือแผนสำรอง ซึ่งบริษัทโลจิสติกส์ระดับโลกอย่าง Maersk และ DHL ต่างลงทุนพัฒนา AI เพื่อช่วยให้ลูกค้าคาดการณ์ความเสี่ยงของห่วงโซ่อุปทานและปรับแผนการขนส่งได้รวดเร็วขึ้น

ความได้เปรียบของธุรกิจในอนาคตอาจไม่ได้อยู่ที่การขยายตลาดใหม่ แต่อยู่ที่การเห็นสัญญาณเตือนก่อนคู่แข่ง ซึ่ง AI ได้กลายมาเป็นตัวช่วยสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถดังกล่าว และการใช้ AI ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะบริษัทขนาดใหญ่เท่านั้น แต่เป็นเครื่องมือที่ผู้ประกอบการ SMEs เริ่มเข้าถึงได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการค้นหาข้อมูลด้านการค้าระหว่างประเทศ การสนับสนุนการสื่อสารหลายภาษา และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้ สำหรับ SMEs จุดเริ่มต้นอาจไม่ใช่การลงทุนระบบขนาดใหญ่ แต่คือการเริ่มจากความเข้าใจเครื่องมือ AI แต่ละประเภทว่าสามารถตอบโจทย์ธุรกิจได้อย่างไร และเลือกใช้ AI ใน 1-2 กระบวนการที่สร้างผลลัพธ์ได้ชัดเจนก่อน จึงค่อยต่อยอดเมื่อมีข้อมูลและประสบการณ์มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการควรตระหนักว่า AI เป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ โดยผลลัพธ์ที่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อมูลป้อนเข้าและยังจำเป็นต้องผ่านการตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการตัดสินใจ ควบคู่กับความรู้และประสบการณ์ทางธุรกิจ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถรับมือกับความไม่แน่นอนและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

Disclaimer : ข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏเป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจเท่านั้น โดย EXIM BANK จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด